дослідження показує, що найбільш оптимальним засобом формування ігрових навичок молодших школярів е створення різних ситуацій, які розвивають допитливість, пізнавальну активність, зацікавленість навчальним матеріалом. Ця робота повинна також проводитись з метою корекції пасивного ставлення до оточуючої дійсності, яке проявляється в період початкового навчання розумово відсталих дітей.

Необхідно, щоб вчитель акцентував увагу учнів на перших, поки ще незначних досягненнях, визначав переможців, пояснюючи за рахунок яких факторів вдалося досягти успіху, вводив моральне стимулювання і робив доступною для учнів систему оцінки ігрової діяльності, включаючи молодших школярів в оцінювальні дії та судження.

В цілому активне використання рухливих ігор в навчальному та корекційно-відновлювальному процесі допоміжної школи, запровадження їх в усі ланки життя і діяльності аномальної дитини дає підстави оптимізувати можливості педагогічного впливу на всебічний розвиток її особистості, реалізацію реабілітаційних та компенсаторних функцій.

Література:

1. Верхошанский Б.В. Основы специальной силовой подготовки в спорте. – М.: Физкультура и спорт, 1970. – 264 с.
2. Григор'ев А.Й. Аномалії розвитку дітей. – К.: Преса України, 1999. – 221 с.
3. Григор'ев А.Й. Валеологічні проблеми сучасної освіти. – Кіровоград: РВЦ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2004. – 160 с.
4. Григор'ев А.Й. Енциклопедія фізичної реабілітації: Лікувальна фізична культура. Том IV. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2009. – 896 с.
5. Григор'ев А.Й. Психолого-педагогічна діагностика. Монографія. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2006. – 487 с.
6. Гужаловский А.А. Этапность развития физических (двигательных) качеств и проблема оптимизации физической подготовленности детей школьного возраста: Автореф. дисс. … д-ра пед . наук. – М.: Медгиз,1979. – 26 с.
7. Єфименко М.М. Сучасні підходи до корекційної спрямованого фізичного виховання дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. – 356 с.
8. Сермеев Б.В. Методика воспитания двигательных качеств у аномальных детей / Учебно-методическое пособие. – Горький, 1982. – 85 с.
9. Тараненко Р.К. Корекційна педагогіка та основи інклюзивної освіти. – Кіровоград: ІВВ УІКРВ, 2014. – 150 с.

Влив сім'ї на формування особистості студента

В. Губанова *студентка групи ЕК-12*
В.Ф. Зубенко, *викладач кафедри фізичного виховання,*
Кіровоградський національний технічний університет

Сім'я - найдавніший інститут людського суспільства - пройшла важкий шлях розвитку. Від родоплемінних форм гуртожитки через «велику» сім'ю, що включає у собі кілька поколінь, мешканців тісному контакті, до нуклеарною, «ядерної» сім'ї, яка перебуває тільки з батьків та дітей.

С.Л. Рубінштейн сказав: «Ставлення до іншої людини, до людей становить основну тканину людського життя, її серцевину. «Серце» людини все виткано з його людські стосунки до інших людей; то, чого він стоїть, повністю залежить від того, яких людським відносинам людина прагне, які ставлення до людей, до іншої людини він може встановлювати. Психологічний аналіз людського життя, направлений замінити розкриття відносин і до іншим, становить ядро справжньої психології».

Сьогодні родина залишається найважливішим інститутом соціалізації студента. Від правильного виховання студента в сім'ї залежить, чи стане він у майбутньому повноцінною особистістю, повноправним членом суспільства. Сімейне виховання – тривалий процес впливу на особистість дитини, і проявляється воно в діях батьків, спрямованих на досягнення певного результату.

Соціалізація - це загальний процес, завдяки якому людина стає членом соціальної групи: родини, громади, роду. Соціалізація включає засвоєння всіх установок, думок, звичаїв, життєвих цінностей, ролей та очікувань конкретної соціальної групи. Цей процес триває все життя, допомагаючи людям знайти душевний комфорт і відчувати себе повноправними членами суспільства або якоїсь культурної групи всередині цього суспільства.

У житті кожної людини батьки відіграють велику і відповідальну роль. Вони дають дитині нові зразки поведінки, з їх допомогою він пізнає навколишній світ, їм він наслідує у всіх своїх діях. Ця тенденція дедалі більше посилюється завдяки позитивним емоційним зв'язкам дитини з батьками і його прагненням бути схожим на матір і батька. Коли батьки усвідомлюють цю закономірність і розуміють, що від них багато в чому залежить формування особистості дитини, то вони ведуть себе так, що всі їхні вчинки та поведінку в цілому сприяють формуванню у дитини тих якостей і такого розуміння людських цінностей, які вони хочуть йому передати. Такий процес виховання можна вважати цілком свідомим, тому що постійний контроль за своєю поведінкою, за ставленням до інших людей, увага до організації сімейного життя дозволяє виховувати дітей у найбільш сприятливих умовах, що сприяють їх всебічному і гармонійному розвитку. Велику роль відіграють в сім'ї взаємини між представниками різних поколінь, а також у межах одного і того ж покоління (подружжям, братами, сестрами, дідусями, бабусями). Сім'я як мала соціальна група впливає на своїх членів. Одночасно кожен з них своїми особистими якостями, своєю поведінкою впливає на життя сім'ї. Окремі члени цієї малої групи можуть сприяти формуванню духовних цінностей її членів, впливати на цілі і життєві установки всієї родини.

Сім'я має величезне значення для розвитку особистості. Діти, позбавлені можливості безпосередньо і постійно брати участь в житті малої групи, що складається з рідних і близьких їм людей, багато втрачають. Особливо це помітно у маленьких дітей, що живуть поза сім'єю - у дитбудинках та інших установах цього типу. Розвиток особистості цих дітей нерідко протікає іншим шляхом, ніж у дітей, які виховуються в сім'ї. Розумове і соціальний розвиток цих дітей часом запізнюється, а емоційне - загальмовується. Те ж саме може відбуватися з дорослою людиною, тому що недолік постійних особистих контактів є суттю самотності, стає джерелом багатьох негативних явищ і служить причиною серйозних особистісних порушень.

Характер емоційного ставлення батьків до дитини можна назвати батьківського позицією. Це один з найважливіших факторів, що формують особистість дитини. Існує декілька варіацій цього чинника, від домінування до повної байдужості. І постійне нав'язування контактів, і повна їх відсутність шкідливо дитині. Дуже важливо налагодити контакт з дитиною, щоб згодом можна було говорити про віддачу з боку дитини. До

дитини перш за все потрібно підходити без перебільшеною зосередженості уваги, але і без надмірної емоційної дистанції, тобто необхідний контакт вільний, а не напружений або занадто слабкий і випадковий. Мова йде про такий підхід, який можна охарактеризувати як урівноважений, вільний, спрямований до розуму і серця дитини, орієнтований на його дійсні потреби. Це повинен бути підхід, заснований на певній незалежності, в міру категоричний і наполегливий, що є для дитини опорою та авторитетом, а не владним, командним наказом або поступливою, пасивної проханням. Порушення контакту з дитиною проявляються в декількох характерних формах, наприклад, зайвої агресивності або прагненні коригувати поведінку дитини.

З самого раннього віку правильний процес розвитку дитини здійснюється в першу чергу завдяки турботам батьків. Маленька дитина вчиться у своїх батьків мислити, говорити, розуміти і контролювати свої реакції. Завдяки особистісним зразкам, якими є для нього батьки, він вчиться тому, як ставитися до інших членів сім'ї, родичам, знайомим: кого любити, кого уникати, з ким більш-менш вважатися, кому висловлювати свою симпатію чи антипатію, коли стримувати свої реакції. Сім'я готує дитину до майбутнього самостійного життя в суспільстві, передає йому духовні цінності, моральні норми, зразки поведінки, традиції, культуру свого суспільства. Напрямні, узгоджені виховні методи батьків вчать дитину розкутості, в той же час він навчається керувати своїми діями і вчинками згідно з моральними нормами. У дитини формується світ цінностей. У цьому багатосторонньому розвитку батьки своєю поведінкою і власним прикладом надають дитині велику допомогу. Однак деякі батьки можуть утрудняти, гальмувати, навіть порушувати поведінку своїх дітей, сприяючи прояву у нього патологічних рис особистості.

Велике значення в процесі соціалізації підлітка має психологічний клімат сім’ї – це тривалий емоційний настрій, що виникає як підсумок настроїв членів сім’ї, їх душевних переживань, ставлення одне до одного, до інших людей, роботи, подій. І важливо, щоб він був сприятливим.

Під впливом "теплого" сімейного клімату, що базується на особистісній формі спілкування дітей і дорослих, у дітей формується висока сприйнятливість до виховних впливів останніх. Діти, які виховуються в сім’ях із таким кліматом, добре контактують з однолітками, виявляють доброзичливе ставлення до них, правильно реагують на вимоги вихователів у дитячому садку. І навпаки, у поведінці дітей, які виховуються в так званих "неблагополучних" сім’ях, переважають негативні емоції, упереджене, здебільшого недоброзичливе ставлення до оточуючих. Такі діти схильні до афектів, що нерідко призводить до конфліктів з оточуючими.

Дуже негативно позначається на самопочутті дитини розлад у стосунках між батьками. За таких умов у дітей виникають так звані конфліктні переживання. Останні є наслідком зіткнення у свідомості дитини протилежних за своїм емоційним забарвленням ставлень до близької людини.

На особистість дитини особливо впливає стиль стосунків з батьками. Вивченням уявлень батьків про їх стосунки з дітьми займався С. Ньюберг. У результаті знайдено декілька стадій в орієнтаціях батьків:

- Одна з них – "егоїстична орієнтація". Для батьків дитина виступає як об’єкт дії, на який вони проектують свої бажання й потреби.
- "Умовна орієнтація" припускає сприйняття дитини через призму традицій і установок, прийнятих у даному суспільстві. Роль батька в цьому випадку зводиться до виконання соціально окреслених дій.

- "Суб'єктивно-індивідуалістична орієнтація" дозволяє розглядати дитину як щось унікальне. Дорослий солідаризується з потребами дитини.
- "Взаємодіюча орієнтація" виявляється в тому, що батько сприймає дитину як складну систему, що змінюється. Батько, як і дитина, росте в своїй ролі: він не просто йде назустріч потребам дитини, але й намагається знайти способи, щоб урівноважити її потреби зі своїми так, аби кожна з них зустрічалась із розумінням.

На думку С. Ньюберга, є всі підстави вважати, що дані типи орієнтації – ступені розвитку поглядів батьків на їх стосунки з дітьми.

Авторитет батьків залежить від частоти і якості контактів із дітьми, інформованості про справи дитини, ступеня розуміння й рівня вирішення питань, що турбують дитину.

Іноді поведінка батьків призводить до формування помилкового авторитету. Можна виділити основні його види:

- авторитет пригноблення, при якому діти виростають або затурканими, безпорадними, або самодурами, відплачуючи за пригноблене дитинство;
- авторитет чванства, коли батьки постійно вихваляються своїми заслугами, є зарозумілими у ставленні до інших людей. При цьому діти часто виростають хвальками, не вміють критично ставитись до власної поведінки;
- авторитет підкупу, коли слухняність дитини "купується" подарунками, обіцянками. При цьому може виростати людина, привчена викручуватися, пристосовуватись, яка прагне одержати якнайбільше вигод тощо.

Справжній авторитет повинен ґрунтуватись на любові, повазі до особистості дитини в поєднанні з високою вимогливістю до неї.

Аналогічні думки знаходимо у працях відомих зарубіжних психологів. Зокрема, доктор Р. Кемпбелл уважає, що неминуче виникнуть проблеми, коли у батьків немає з дитиною стосунків, які основані на любові, тоді все інше: дисципліна, ставлення до ровесників, успіхи у школі, – будуватимуться на неправильній основі. К. Роджерс підкреслює, що тільки безумовна позитивна увага батьків до дитини, неопосередкована дитячими вчинками, забезпечує повноцінний розвиток особистості.

Провівши дослідження, Д. Баумрінд виділила чотири показники поведінки батьків, що впливають на формування у дітей певних якостей: контроль, вимога зрілості, особливості спілкування, доброзичливість.

Також автором виокремлено три моделі поведінки батьків:

- Авторитарна. Діти в таких сім'ях недостатньо впевнені в собі, замкнуті й недовірливі.
- Поблажлива. Діти не впевнені в собі, не виявляють допитливості і не вміють стримуватись.
- Авторитетна. У сім'ях з таким типом поведінки батьків діти мають високий рівень незалежності, зрілості, впевненості в собі; активні, стримані, допитливі, доброзичливі, вміють орієнтуватись в оточенні.

Можна зробити висновок, що при нестачі батьківської любові, низької самоповазі підлітку необхідні друзі, товариші, значущі дорослі, серед яких він зміг би самоствердитися за рахунок якихось умінь і підвищити свій рівень самоповаги. Якщо йому це не вдається, то, як правило, підліток схиляється до девіантної поведінки. З'являється прагнення до відхилення від вимог суспільства та досягнення самоповаги за рахунок соціально негативних дій, що прийняті у злочинній групі, до якої він звикає.

У підлітків багато потреб, які мають бути задоволені. Основні з них:

1. Потреби в любові, доброзичливості, емоційному контакті. Підліток має відчувати інтерес батьків до всіх його слів і дій, якої б сфери вони не стосувались.

2. Необхідність у самоствердженні як особистості, у якої розвиваються і реалізуються свої індивідуальні здібності.

3. Потреба в повазі.

Здатність почути, зрозуміти підлітка – це своєрідний місток між батьками та дитиною.

Література:

1. Пикхарт К.Є. Керівництво для самотніх батьків. — М., 1998.
2. Сутчук В. Вплив сім'ї на формування особистості підлітка// Психолог. Шкільний світ: Всеукраїнська газета – 2013 - № 18 – с. 19-23
3. Сім'я і формування особистості / ред. Бодальов А.А., М., вид. Просвітництво, 1989, 206 с.
4. Вплив сім'ї на дитину.[Електронний ресурс] – режим доступу : http://ru.osvita.ua/vnz/reports/psychology/28168/

Николай Константинович Рерих – защитник и созидатель Красоты Природы

Н.И. Дементьева, *детский врач, руководитель Центра гуманной педагогики факультета педагогики и практической психологии,* **Н.Е. Черноиванова**, *старший преподаватель кафедры дошкольной педагогики,* **А.Э. Сарабашян,** *студент 4 курса факультета педагогики и практической психологии,* **И.А. Бородин**, *студент 4 курса факультета педагогики и практической психологии, Южного федерального университета, г.Ростов-на-Дону, Россия.*

Всеобъемлющее воспитание и образование, в основе которого лежит новая Культура во взаимоотношениях как между людьми, так и с Природой, субъектом которой является Человек, естественно называть *экокультурным* (Н.Н.Моисеев). Сегодня актуализируется взгляд на искусство как генератора и транслятора духовно-нравственного отношения, смысложизненых идей, необходимых обществу (Н.Г.Куприна). Осознаётся необходимость преодоления разрыва между естественнонаучными и гуманитарными областями, их грамотная интеграция на пути формирования новой системы ценностей (В.Е.Борейко). Роль Культуры в гармонизации взаимоотношений человека с обществом и Природой рассматривалась в исследованиях учёных-космистов В.И.Вернадского, А.Л.Чижевского, К.Э.Циолковского; развита Н.Н.Моисеевым, А.Д.Урсул, Н.Ф.Реймерс, А.В.Яблоковым; в исследованиях в области социальной экологии Ф.И.Гиренок, Э.В.Гирусов; в области экологии культуры Д.С.Лихачёв, С.Н.Глазачев, В.Е.Борейко; экологической психопедагогики С.Д.Дерябо, В.А.Ясвин.

Заявка на участие в конкурсе социально-экологического плаката-2013, проводимого Ростовским отделением Всероссийского общества охраны Природы, обратило наши взоры на литературно-художественное творчество Николая Константиновича Рериха. И мы сделали Открытие…

Н.К.Рерих (1874-1947) - русский художник, философ, писатель, путешественник, археолог, сценограф, общественный деятель. Рерих – великий защитник и созидатель Красоты Природы!